

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/26/2023
Identifikačné číslo spisu: 7620203424
Dátum vydania rozhodnutia: 30.01.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Erika Šobichová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:7620203424.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Štátneho fondu rozvoja bývania, Bratislava, Lamačská cesta 8, IČO: 31 749 542, zastúpeného advokátskou kanceláriou GARAJ & Partners s.r.o., Bratislava, Jozefská 3, proti žalovaným 1) I. N., narodenej XX. V. XXXX, Z., M. XXX/X, zastúpenej advokátom Mgr. Petrom Lindemanom, Poprad, Murgašova 86/1, 2) E. G., narodenej XX. O. XXXX, N., Š. XXX/XXB, 3) O. F., narodenému XX. M. XXXX, U., G. XXX/X, o zaplatenie 15 569,47 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 8C/39/2020, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 14. septembra 2022 sp. zn. 9Co/163/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1) až 3) majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zamietol žalobu a rozhodol, že žalovaní majú vo vzťahu k žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovaným zaplatenia 15.569,47 eura s prísl. s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť ostatných žalovaných titulom plnenia zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru uzavretej v zmysle zák. č. 126/1996 Z.z. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní a po právnom posúdení veci v zmysle § 1 ods. 3 zák. č. 150/2013 Z.z., § 48, § 107 ods. 1, 2, § 548 ods. 2 Občianskeho zákonníka dospel k záveru, že žalobu je potrebné zamietnuť z dôvodu premlčania nároku žalobcu. Vychádzal pritom zo zistenia, že zmluvou o poskytnutí podpory č. 810/7882/1998 zo dňa 25. mája 2000 sa zmluvné strany žalobca ako veriteľ, žalovaná 1) ako dlžníčka a žalovaní 2), 3) ako ručiteľia dohodli na uzavretí zmluvy o poskytnutí podpory podľa ustanovení zák. č. 124/1996 o Štátnom fonde rozvoja bývania. Predmetom zmluvy bolo poskytnutie podpory z prostriedkov fondu vo forme úveru. Účelom úveru bola stavba rodinného domu v Z.. Zmluvné strany sa dohodli na úvere vo výške 16.596,96 eura a nenávratnom príspevku vo výške 4.979,09 eura pri základnej úrokovej sadzbe 1 % s lehotou splatnosti 50 rokov. Žalobca listom zo dňa 25. apríla 2012 adresovanom žalovaným v 1. až 3. rade oznámil, že odstupuje od úverovej zmluvy z

dôvodu, že si nespĺnili povinnosť splácať poskytnutý úver v pravidelných mesačných splátkach, vždy k 15. dňu v mesiaci a dostali sa do omeškania s 10-timi splátkami vo výške 534,09 eura. Nakoľko žalovaní vzniesli námietku premlčania nároku žalobcu, súd prvej inštancie svoje úvahy zamerlal na zistenie, či nárok žalobcu je premlčaný. V prvom rade sa zaoberal otázkou, aký právny režim bude v danej veci aplikovať, teda či zmluvný vzťah založený medzi žalobcom a žalovanou v 1. rade č. 124/1996 Z.z. je vzťahom spotrebiteľským, alebo ide o vzťah obchodnoprávny. Vychádzal zo skutočnosti, že Štátny fond rozvoja bývania je právnickou osobou zriadenou zák. č. 124/1996 Z.z., účinného od 1. mája 1996. Tento zákon upravil podmienky pre poskytovanie podpory štátu na rozširovanie a zveľaďovanie bytového fondu a vytvoril systém ekonomickej podpory rozvoja bývania a sústredenia zdrojov pre tento účel v Štátnom fonde rozvoja bývania, ktorý bol ním zriadený. Postavenie tohto subjektu zostalo nezmenené aj po zákonných zmenách zákonom č. 607/2003 Z.z. a zákonom č. 150/2013 Z.z.

2. Ďalej uviedol, že v zmysle § 1 ods. 3 zákona č. 150/2013 Z.z. je Štátny fond rozvoja bývania finančnou inštitúciou slúžiacou na implementáciu finančných nástrojov podľa osobitného predpisu, ktorými sú Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013). Štátny fond rozvoja bývania neposkytuje podporu vo forme úveru širokej verejnosti, ale iba vymedzenému okruhu osôb, ktoré musia mať na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, ak ide o fyzickú osobu, prípadne sídlo, ak je žiadateľom podpory právnická osoba (§ 7 zákona č. 150/2013 Z.z.). Podpora sa poskytuje za zvýhodnených podmienok upravených v zákone. Štátny fond rozvoja bývania je koncipovaný ako tzv. obrátkový fond. Znamená to, že prostriedky, ktorými disponuje, sú používané najmä na poskytovanie podpory vo forme úverov za zvýhodnených podmienok, oproti podmienkam trhovým (§ 3, § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 150/2013 Z.z.). Prostriedky fondu možno použiť aj na správu fondu, avšak len v zákonom limitovanom rozsahu (§ 4 ods. 1 písm. b) zákona č. 150/2013 Z.z.).

3. Vychádzajúc z týchto zákonných ustanovení vyvodil, že žalobca je osobitným subjektom zriadeným zákonom, prostredníctvom ktorého štát realizuje svoju bytovú politiku zákonom upravenými nástrojmi, medzi ktoré patrí aj zmluva o úvere. Jeho činnosť nemá atribúty podnikateľskej činnosti v zmysle Obchodného zákonníka a nevzťahuje sa na neho ani osobitná právna úprava spotrebiteľských úverov upravených zák. č. 129/2010 Z.z., pričom nespĺňa ani pojmové znaky dodávateľa podľa ustanovenia § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka.

4. Zmluvné strany si v článku XII. bod 12.3. zmluvy dohodli, že „ich práva a povinnosti sa budú riadiť predovšetkým zák. č. 124/1996 Z.z. a ostatnými právnymi predpismi upravujúcimi vzťahy k Štátnemu fondu rozvoja bývania a ďalej ich vzájomné vzťahy sa budú riadiť ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, najmä Občianskym zákonníkom“. Z toho súd prvej inštancie vyvodil, že zmluvné strany pre úpravu ich záväzkového vzťahu nedojednali ustanovenia Obchodného zákonníka, ale zmluvný vzťah zabezpečili úpravou Občianskeho zákonníka. Pri rešpektovaní princípu *lex specialis* a *lex generalis*, vychádzajúc z toho, že osobitný právny predpis, ktorým je v danom prípade zák. č. 607/2003 Z.z. nemá takú úpravu, ktorá by uprednostnila použitie Obchodného zákonníka vyvodil, že na daný právny vzťah je potrebné použiť ustanovenia občianskeho práva, a to Občiansky zákonník, preto pri rozhodovaní o nárokoch žalobcu na úhradu istiny, zmluvného úroku, zmluvnej pokuty, či posúdenie platnosti odstúpenia od zmluvy a otázku premlčania aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka.

5. V danom prípade žalobca odstúpil od zmluvy dňa 25. apríla 2012. Nakoľko v zmysle Občianskeho zákonníka sa zmluva zrušuje s účinkami od začiatku, momentom odstúpenia od zmluvy vznikajú práva a povinnosti z porušenia práva. Žalobcovi preto vzniklo právo na vydanie bezdôvodného obohatenia. Spomínané úvahy sa týkajú aj žalovaných v 2. a 3. rade, ktorí sú ručiteľmi a ktorí v zmysle § 548 ods. 2 Občianskeho zákonníka môžu proti veriteľovi uplatniť všetky námietky, ktoré by mal proti veriteľovi dlžník. Ručiteľom tak patria aj námietky smerujúce proti pohľadávke, ktorá je premlčaná. Odstúpením

od zmluvy ručenie žalovaných v 2. a 3. rade automaticky nezaniklo, avšak žalovaní v 2. a 3. rade úspešne uplatnili nástroj spoločnej obrany, ktorým je vznesenie námietky premlčania, rovnako ako žalovaná v 1. rade. Za situácie, keď žalobca odstúpil od zmluvy dňa 25. apríla 2012, ktoré odstúpenie bolo žalovaným doručené dňa 11. mája 2012, niet pochyb o tom, že do dňa podania žaloby dňa 11. septembra 2015 uplynula žalobcovi premlčacia doba na uplatnenie nároku, a to tak subjektívna v trvaní 2 rokov, ako aj objektívna v trvaní 3 rokov. K obrane žalobcu, ktorý tvrdil, že žalovaná v 1. rade dobrovoľnou úhradou dlžnej splátky, prípadne svojím postojom v konaní uznala dlh čo do dôvodu aj výšky, súd prvej inštancie uviedol, že v danom prípade nenastali podmienky uznania dlhu v zmysle § 558 Občianskeho zákonníka, keďže neboli splnené formálne náležitosti takéhoto uznania a navyše v prípade premlčaného dlhu musí ten, kto dlh uznal, mať vedomosť o jeho premlčaní, čo žalobca v danom prípade nepreukázal. Skutočnosť, že žalovaná v 1. rade súhlasila so splátkovým kalendárom, nie je možné považovať za prípadnú nováciu zmluvného vzťahu v zmysle § 570 Občianskeho zákonníka, keďže takáto zmluva musí byť uzavretá písomne. Navyše to isté platí v prípade premlčaného záväzku. Návrh na uzavretie splátkového kalendára a jeho súhlas zo strany žalovanej v 1. rade nemožno považovať za nováciu zmluvného vzťahu. Na základe týchto úvah žalobu zamietol z dôvodu premlčania nároku žalobcu.

6. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Košiciach (ďalej aj ako „odvolací súd“) rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Žalovaným priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v celom rozsahu. Súd prvej inštancie dospel k správne záveru, že nárok žalobcu je premlčaný, preto rozhodol vecne správne, pokiaľ žalobu zamietol.

7. Podľa odvolacieho súdu správne a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody rozsudku, s ktorými sa odvolací súd stotožnil a na tieto odkázal (§ 387 ods. 2 CSP). V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie podrobne vysvetlil, ako dospel k záveru o premlčaní nároku žalobcu, pričom sa vyporiadal aj s argumentmi uvádzanými žalobcom. Odvolacie námietky žalobcu preto neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku a k odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd doplnil nasledovné:

8. Pokiaľ ide o vyriešenie otázky, či právny vzťah založený medzi žalobcom a žalovanými titulom zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru uzavretej podľa zák. č. 124/1996 Z.z. je vzťahom spotrebiteľským, alebo ide o obchodnoprávny vzťah, táto bola opakovane vyriešená vo viacerých rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (viď uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/106/2018, 7Cdo/199/2019, 1Cdo/77/2019, 4Cdo/14/2021 a iné), ktoré v analogických prípadoch pri riešení tejto právnej otázky dospeli k záveru, že Štátny fond rozvoja bývania je osobitným subjektom zriadeným zákonom na realizáciu podpory štátu v oblasti bytovej politiky zákonom upravenými nástrojmi, pri ktorej nemá postavenie dodávateľa podľa ust. § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka a ním uzatvorené zmluvy pri realizácii podpory štátu v oblasti bytovej politiky nemajú charakter spotrebiteľskej zmluvy podľa ust. § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

9. Nakoľko žalovaní vzniesli v konaní námietku premlčania nároku žalobcu, rozhodujúcim v danom prípade bolo posúdenie, či sa nároky žalobcu premlčujú podľa noriem občianskeho práva alebo obchodného práva. Odvolací súd bol rovnako ako súd prvej inštancie toho názoru, že na daný právny vzťah v otázke premlčania bolo potrebné aplikovať normy občianskeho práva. Rovnaký právny názor vyslovil Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku zo dňa 23. septembra 2020 sp. zn. 8Cdo/64/2019.

10. Odvolací súd považoval za správny názor súdu prvej inštancie, že žalobca pri poskytovaní podpory vo forme úverov nevykonáva podnikateľskú, ani obchodnú činnosť, preto ho nemožno považovať za podnikateľa v zmysle § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka. Jeho činnosť nie je podnikaním. V danom prípade žalobca poskytoval podporu vo forme poskytnutia úveru na základe a za podmienok, upravených v osobitnom predpise, ktorým je zák. č. 136/1996 Z.z. V danej veci preto nešlo o typický úver podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, ale o úver, poskytovaný na základe osobitného predpisu, ktorým je zák. č. 124/1996 Z.z. za podmienok tam uvedených a bližšie špecifikovaných v

samotnej zmluve, ktorej náležitosti rovnako upravuje tento predpis. Pokiaľ by strany mali záujem riadiť sa pri poskytovaní úveru ustanoveniami Obchodného zákonníka, mohli si v zmluve dohodnúť v zmysle § 262 Obchodného zákonníka, že ich záväzkový vzťah sa bude spravovať Obchodným zákonníkom. Zmluvné strany si v preskúmvanej zmluve režim Obchodného zákonníka nedojednali. Naopak, strany si pre úpravu ich záväzkového vzťahu dohodli aplikáciu ustanovení Občianskeho zákonníka v článku XII. bod 12.3, na čo správne poukázal súd prvej inštancie. Pokiaľ sa preto vzťahy medzi zmluvnými stranami nespravovali Obchodným zákonníkom, bolo potrebné ich posudzovať podľa všeobecnej právnej úpravy, ktorou sú ustanovenia Občianskeho zákonníka, vrátane námietky premlčania. Pri rešpektovaní princípu *lex specialis a lex generalis* platí, že pokiaľ osobitný predpis (v danom prípade zák. č. 124/1996 Z.z.) nemal odkaz na použitie Obchodného zákonníka, bolo potrebné použiť základný predpis občianskeho práva, ktorým je Občiansky zákonník. Pokiaľ preto súd prvej inštancie pri skúmaní otázky premlčania aplikoval normy občianskeho práva, postupoval správne. Správne dospel k záveru, že nárok žalobcu je premlčaný, nakoľko žalobcovi uplynula dvojročná subjektívna premlčacia doba a zároveň aj trojročná objektívna premlčacia doba pre uplatnenie nároku, ako správne uzavrel súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku.

11. K odvolacej námietke žalobcu, že v danom prípade uznanie dlhu žalovanou v 1. rade v Dohode o splátkach zo dňa 7. augusta 2012 zakladá beh novej premlčacej doby podľa § 110 Občianskeho zákonníka, a to 10 rokov odo dňa, keď k uznaniu došlo, odvolací súd uviedol, že túto nemožno považovať za dôvodnú. Podľa § 558 Občianskeho zákonníka ak niekto uzná písomne, že zaplatí svoj dlh určený, čo do dôvodu aj výšky, predpokladá sa, že dlh v čase uznania trval. Pri premlčanom dlhu má také uznanie tento právny následok, len ak ten, kto dlh uznal, vedel o jeho premlčaní. Niet pochyb o tom, že v danom prípade si zmluvné strany v zmluve o poskytnutí podpory zo dňa 25. mája 2000 dojednali spôsob splácania úveru v splátkach, vždy do 15. kalendárneho dňa nasledujúceho mesiaca počas celej lehoty splatnosti úveru, konkrétne išlo o 360 splátok, pričom začiatok splácania určil na tri mesiace po uzavretí zmluvy. Pokiaľ teda bolo dojednané plnenie v splátkach, každá jednotlivá splátka sa stala splatnou v deň jej splatnosti (§ 110 Občianskeho zákonníka), od kedy sa začína premlčacia doba počítat' u každej jednotlivéj splátky.

12. Z obsahu Dohody o splátkach zo dňa 7. augusta 2012 možno vyvodit', že ku dňu 17. júla 2012 žalovaná dlhovala žalobcovi 41 splátok úveru v celkovej výške 2.189,81 eura. Z obsahu tejto dohody o splátkach však nemožno vyvodit', o ktoré jednotlivé splátky išlo, a teda zistiť, kedy sa jednotlivé splátky stali splatnými. Za situácie, keď z obsahu spomínanej dohody nemožno vyvodit', o ktoré jednotlivé splátky, s ktorými úhradou bola žalovaná v omeškaní v danom prípade išlo, a teda nemožno ani vyvodit', ktoré z týchto splátok už boli premlčané, správne uzavrel súd prvej inštancie, že uznanie dlhu žalovanou v 1. rade nemôže vyvolávať právne účinky vo vzťahu k premlčaným splátkam. Z iných listinných dôkazov predložených žalobcom, obsiahnutých v spise na č. l. 99 pritom možno vyvodit', že ku koncu roka 2008 tvoril dlh z neuhradených splátok celkovo sumu 535,72 eura. Všetky zo spomínaných splátok, splatných ku koncu roka 2008 pritom boli ku dňu uznania dlhu dňa 7. augusta 2012 premlčané vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka. Z ostatných listinných dôkazov predložených žalobcom nemožno zistiť, o ktoré konkrétne splátky, ktoré by mali byť premlčané ku dňu uznania dlhu dňa 7. augusta 2012 v celkovej výške 2.189,81 eura by mohlo ísť. V tomto smere preto žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal, že by ku dňu uznania dlhu dňa 7. augusta 2012 žalovaná v 1. rade uznala dlžné splátky v celkovej výške 2.189,81 eura, ktoré by ku dňu tohto uznania neboli premlčané vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Dôkazné bremeno v tomto smere zaťažovalo žalobcu. Pokiaľ teda z obsahu dohody o splátkach nevyplýva, že by žalovaná uznala len splátky, ktoré by neboli premlčané, možno sa len stotožniť s názorom súdu prvej inštancie, že takéto uznanie dlhu nie je vykonané v súlade so zákonom, a teda je neplatné (§ 39 Občianskeho zákonníka). Navyše neurčitost' prejavu uznania spôsobuje písmeno e) spomínanej Dohody o splátkach zo dňa 7. augusta 2012, z ktorého vyplýva dojednanie strán sporu o tom, že v prípade, že sa dlžník dostane do omeškania, čo i len s jednou splátkou, táto dohoda sa ruší a veriteľ bude naďalej postupovať v súlade s príslušnými právnymi predpismi Slovenskej republiky a uplatní si vymáhanie svojej pohľadávky súdnou cestou. Niet pochyb o tom, že žalovaná aj po uzavretí tejto dohody bola v omeškaní s úhradou ďalších splátok, preto z obsahu tejto dohody nemožno vyvodit',

či zmluvné strany jej uzavretím mali na mysli, že by takéto uznanie sa stalo v takom prípade neúčinným. Odvolací súd má za to, že uznanie dlhu zo strany žalovanej, obsiahnuté v Dohode o splátkach zo dňa 7. augusta 2012 je tiež neurčitým prejavom vôle, a preto nemôže vyvolávať žiadne právne následky.

13. Proti predmetnému rozsudku podal dovolanie žalobca s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP z dôvodu, že došlo k vade uvedenej v § 420 CSP a to, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (nedoručenie listín zo strany konajúcich súdov) a tiež podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci.

13.1. Vo vzťahu k dovolaniu podľa § 420 písm. f) CSP žalobca uvádza, že podľa jeho názoru bola porušená zásada kontradiktórnosti konania, ktorá je vyjadrená v článku 9 CSP a to nečinnosťou konajúcich súdov, znemožňujúcou žalobcovi realizáciu jeho procesných oprávnení a mariača možnosť jeho aktívnej účasti na konaní a to tým, že konajúce súdy nedoručovali podstatné vyjadrenia strán v spore žalobcovi a tým zapríčinili vadu v konaní v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Úkony označené ako vyjadrenie vo veci samej (12. mája 2021) a stanovisko k vyjadreniu žalobcu (24. augusta 2022) neboli doručené žalobcovi na vyjadrenie. K tomuto uviedol, že súčasťou práva na spravodlivý proces je právo oboznámiť sa s vyjadreniami protistrany a mať primeraný čas na ne reagovať. Ide o takzvanú kontradiktórnosť konania, ktorá je vyjadrená v článku 9 CSP. Ide o zásadu, ktorú musí súd v civilnom procese rešpektovať a garantovať. Podstatou kontradiktórnosti je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné právo predložiť argumenty a reagovať na protiargumenty protistrany (IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 42/09 a ďalšie). Porušenie zásady kontradiktórnosti tým, že stranám nie je daná možnosť vyjadriť sa k argumentácii protistrany je preto spôsobilá založiť porušenie článku 46 ods. 1 Ústavy SR - právo na spravodlivý proces. Žalobca podotkol, že úkony označené ako vyjadrenie vo veci samej z 12. mája 2021 a stanovisko k vyjadreniu žalobcu z 24. augusta 2022 neboli doručené žalobcovi na vyjadrenie, ani nemal vedomosť o ich existencii. To znamená, že žalobcovi neboli doručené 2 vyjadrenia z celkového počtu troch vyjadrení zo strany žalovaného 1) v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/39/2020, čo podľa názoru žalobcu predstavuje takú vadu v konaní, ktorá zakladá prípustnosť dovolania a je zároveň dôvodom, pre ktorý by mal odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť. Na podporu uvedeného tvrdenia žalobca poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/141/2010 z 12. októbra 2010.

13.2. K dovolaniu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP uviedol, že žalobca považuje za nesprávne právne posúdenie zo strany odvolacieho súdu jeho názor, že podmienky pre poskytnutie podpory vo forme úveru zo ŠFRB boli komplexne upravené v zákone č. 124/1996 Z. z. a teda, že zmluva o poskytnutí podpory vo forme úveru uzavretá medzi žalobcom a žalovanými nie je úverovou zmluvou uzatváranou podľa § 497 a nasledujúce Obchodného zákonníka. Od predmetného právneho posúdenia záviseli ďalšie skutočnosti a ďalšie právne posúdenie, resp. použitie právnych noriem a ich interpretácia. Žalobca sa nestotožňuje s nadväzujúcou aplikáciou práva, ktorá spočíva v použití noriem občianskeho práva a to najmä pokiaľ ide o napríklad prednosť občianskoprávných predpisov pred obchodnoprávnymi, ďalej o posúdenie odstúpenia a s tým súvisiaceho bezdôvodného obohatenia, premlčania, ručenia atď. Následné právne závery odvolacieho súdu a postup boli v intenciách jeho vysloveného právneho názoru, čo sa prejavilo najmä v tom, že odvolací súd odstúpenie od zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru posúdil v súlade s § 48 OZ a prihliadol na premlčanie žalovaného nároku vo vzťahu k žalovaným.

13.3. Nesprávne právne posúdenie odvolacím súdom je v bode 27. odôvodnenia rozsudku a aj v bode 28. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu. Názor, že v zákone č. 124/1996 Z. z. bola komplexne upravená zmluva o poskytnutí podpory vo forme úveru nie je podľa žalobcu správny. Poukázal na to, že ustanovenie § 8 ods. 1 zák. č. 124/1996 Z. z. umožňovala 3 rôzne druhy podpory: úver, nenávratný príspevok a úhradu časti úroku zo stavebného úveru poskytnutého bankou podľa osobitného predpisu. Pri každom druhu podpory boli záväzky oboch zmluvných strán odlišné. Dlžník nemá rovnaký záväzok voči veriteľovi v prípade, keď mu je poskytnutý úver, aj v prípade, keď mu je poskytnutý nenávratný príspevok. Preto nemožno hovoriť o tom, že v zákone č. 124/1996 Z. z. bol upravený zmluvný typ, pre ktorý je charakteristický určitý typ/druh záväzku na každej zmluvnej strane. A už nie je možné vôbec tvrdiť, že išlo o komplexne upravený osobitný typ úverovej zmluvy. V ustanovení § 12 a ani v žiadnom inom ustanovení zákona č. 124/96 Z.z. totiž nebolo uvedené to najpodstatnejšie, čo charakterizuje zmluvu, v danom prípade úverovú zmluvu, resp. zmluvu o poskytnutí podpory vo forme úveru, a to

záväzok veriteľa poskytnúť na požiadanie peňažné prostriedky a záväzok dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky. O žiadnom ustanovení zákona č. 124/96 Z.z. nie je možné povedať, že by bolo základným ustanovením obsahujúcim všetky podstatné časti zmluvy. Ak je jednou z foriem podpory úver, je logické, že žalobca uzatváral úverovú zmluvu. Avšak v zákone č. 124/96 Z.z. absentovalo základné ustanovenie upravujúce základné časti takej zmluvy, konkrétne hlavné záväzky veriteľa a dlžníka z takej zmluvy.

13.4. Pokiaľ ide o úverovú zmluvu, základné záväzky sú obsiahnuté v ustanovení § 497 Obchodného zákonníka, ktorá je v zmysle § 269 ods. 1 Obchodného zákonníka tzv. základným ustanovením obsahujúcim podstatné časti zmluvy. Ak obsah zmluvy dohodnutý stranami zahŕňa podstatné časti určitej zmluvy ustanovenej v základnom ustanovení, potom sa na zmluvu budú aplikovať ustanovenia upravujúce práve daný zmluvný typ. Obsah žalobcom uzatvorenej zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru zodpovedá práve podstatným častiam zmluvy o úvere podľa § 497 Obchodného zákonníka. Obsah zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným nemohol zodpovedať podstatným častiam osobitnej úverovej zmluvy podľa zákona č. 124/96 Z.z., pretože tento zákon také ustanovenia neobsahoval. Zákonodarca zjavne nezamýšľal komplexnú úpravu zmlúv o poskytovaní podpory v danom zákone číslo 124/1996 Z.z. a to aj preto, lebo zmluva o poskytovaní podpory vo forme úveru obsahuje podstatné časti zmluvy o úvere podľa § 497 Obchodného zákonníka.

13.5. V Občianskom zákonníku nie je upravený žiaden zmluvný typ, ktorého podstatným častiam by obsahovo zodpovedala zmluva o poskytnutí podpory vo forme úveru. Poukázal na § 12 ods. 2 zákona č. 124/1996 Z.z. Ak zákon č. 124/96 Z.z. nepojednával o tom, aké záväzky zo zmluvy podľa § 12 majú mať veriteľ a dlžník, a teda neupravoval všetky podstatné časti určitej zmluvy, potom sa v žiadnom prípade nemôže jednať o komplexnú úpravu zmluvy alebo zmluvných podmienok alebo podstatných náležitostí zmluvy. Obchodný zákonník takéto ustanovenie obsahuje - zmluvu o poskytnutí podpory vo forme úveru je možné jednoznačne subsumovať pod zmluvu o úvere podľa § 497. Keďže zákon 124/96 Z.z. neobsahoval ani len definíciu úveru, pri uzatváraní zmlúv o poskytovaní podpory nebolo možné postupovať len podľa samostatného zákona č. 124/96 Z.z., vždy musel byť súčasne aplikovaný aj iný právny predpis - v prípade podpory vo forme úveru musel byť tým predpisom Obchodný zákonník, resp. ustanovenia § 497 a nasledujúce Obchodného zákonníka ako lex generalis upravujúci poskytovanie úverov na základe zmluvy.

13.6. Vzhľadom na uvedené nemožno súhlasiť s názorom odvolacieho súdu vyslovenom v napadnutom rozsudku, že žalobca neuzatváral zmluvu o poskytovaní podpory vo forme úverov podľa ustanovení Obchodného zákonníka. Zákon č. 124/96 Z.z. je nepochybne lex specialis, ktorý upravuje osobitný úver poskytovaný Štátnym fondom rozvoja bývanía za podmienok uvedených v tomto zákone avšak neupravuje ho komplexne a vyčerpávajúco. Preto pri uzatváraní zmlúv o poskytnutí úveru podľa tohto osobitného predpisu bola potreba súčasná aplikácia lex generalis. V tejto súvislosti poukázal aj na odborné názory právnej obce a na analógiu so zákonom č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov. Napriek tomu, že pri zmluve o spotrebiteľskom úvere sa aplikuje Občiansky zákonník s poukazom na § 52 ods. 3 posledná veta OZ a napriek tomu, že zákon o spotrebiteľských úveroch upravuje náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, je za lex generalis vo vzťahu k zákonu o spotrebiteľských úveroch považovaný Obchodný zákonník, respektíve ustanovenie § 497 a nasledujúceho Obchodného zákonníka. Ak sa za lex generalis vo vzťahu k zákonu o spotrebiteľských úveroch považuje Obchodný zákonník, respektíve § 497 a nasledujúce Obchodného zákonníka, a nie Občiansky zákonník o to viac to platí vo vzťahu k zákonu č. 124/1996 Z.z. Pri uzatváraní zmluvy o poskytovaní podpory nebolo možné postupovať len podľa samotného zákona č. 124/96 Z.z., ale súčasne musel byť aplikovaný aj iný právny predpis ako lex generalis a to ustanovenie § 497 a nasledujúce Obchodného zákonníka.

13.7. To má za následok, že právny vzťah zo zmluvy o poskytovaní podpory vo forme úveru je v súlade s ustanovením § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka takzvaným absolútnym obchodom. Zmluva o poskytovaní podpory vo forme úveru je zároveň úverovou zmluvou podľa Obchodného zákonníka, teda záväzkový vzťah ňou založený je absolútnym obchodom. Vzťah založený zmluvou o poskytnutí podpory vo forme úveru je absolútnym obchodom, musí sa spravovať Obchodným zákonníkom bez ohľadu na dohodu zmluvných strán. Aj keby sa zmluvné strany dohodli, že tento ich vzťah sa bude spravovať občianskym zákonníkom a zmluva by bola v tejto časti o použití Obchodného zákonníka neplatná. Záver odvolacieho súdu je nesprávny, že vychádza z nesprávneho predpokladu, pri

uzatváraní zmluvy o poskytovaní podpory nebolo možné postupovať len podľa samostatného zákona č. 124/1996 Z.z., aplikovaný mal byť súčasne aj iný právny predpis ako lex generalis a to § 497 Obchodného zákonníka s poukazom na to vznikol záväzkový vzťah spĺňajúci podmienky § 261 ods. 6 Obchodného zákonníka.

13.8. Žalobca nepovažuje za správny názor odvolacieho súdu, že jeho právo na vrátenie úveru sa nespravuje Obchodným zákonníkom a bolo potrebné ich posudzovať podľa Občianskeho zákonníka, práve naopak Obchodný zákonník je lex generalis vo vzťahu k zákonu č. 124/1996 Z.z. Nakoľko vzťah vyplývajúci z predmetnej zmluvy je vzťahom obchodnoprávnym, premlčacia doba je štvorročná podľa § 397 Obchodného zákonníka, odstúpením od zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru sa zmluva nezrušuje od počiatku ale až okamihom, keď prejav vôle oprávnenej strany odstúpiť od zmluvy je doručený druhej strane, nárok na zaplatenie žalovanej sumy nie je nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia. Vzhľadom na uvedené žalobca má za to, že odvolací súd nesprávne vec právne posúdil a z vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Plnenie poskytnuté pred zrušením zmluvy nie je plnením z neplatnej zmluvy, preto na usporiadanie vzájomných nárokov nemožno použiť právnu úpravu bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. OZ (rozsudok NS SR 1MOBdoV/2/2007). Žalobca si dovoľuje poukázať na aplikáciu ustanovení Obchodného zákonníka konkrétne § 394 ods. 1 v spojení s § 397, podľa ktorých pri právach vzniknutých odstúpením od zmluvy plynie premlčacia lehota odo dňa, kedy oprávnený odstúpil od zmluvy, pričom, ak zákon neustanovuje pre jednotlivé práva inak je premlčacia lehota 4 roky. Záväzkový vzťah z úverovej zmluvy je absolútnym obchodným záväzkovým vzťahom v zmysle § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka.

13.9. Ak by žalobca pripustil aj možnosť vzniku bezdôvodného obohatenia z dôvodu odstúpenia od zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru, tak nie všetko, čo sa týka bezdôvodného obohatenia sa bude riadiť ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Ustanoveniami Občianskeho zákonníka sa nebude riadiť premlčanie peňažnej pohľadávky z bezdôvodného obohatenia, pretože Obchodný zákonník má komplexnú úpravu premlčania sa vzťahov, na ktoré sa aplikuje Obchodný zákonník a to ustanovení § 387 až § 408 Obchodného zákonníka. Preto platí, že na obchodnoprávne vzťahy nemožno aplikovať právnu úpravu premlčania pri práve na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa ustanovenia § 107 Občianskeho zákonníka z toho dôvodu, že Obchodný zákonník zakotvuje komplexnú úpravu inštitútu premlčania pre obchodnoprávne záväzkové vzťahy. Obchodný zákonník pre vydanie bezdôvodného obohatenia neustanovuje osobitnú premlčaciu dobu, ale iba všeobecnú štvorročnú premlčaciu dobu.

14. Zároveň poukázal na to, že len tie otázky, ktoré nemožno riešiť podľa predpisov obchodného práva sa riešia podľa predpisov občianskeho práva. Keďže úprava premlčania v Obchodnom zákonníku je upravená komplexne znamená to, že aj na premlčanie v obchodnoprávných vzťahoch sa použije premlčanie upravené v Obchodnom zákonníku. Nič na tom nemení ani to, že Občiansky zákonník ustanovuje osobitnú premlčaciu lehotu na vydanie bezdôvodného obohatenia, pretože premlčanie a bezdôvodné obohatenie sú dva samostatné inštitúty. Znamená to teda, že na vydanie bezdôvodného obohatenia je potrebné aplikovať štvorročnú premlčaciu lehotu podľa § 397 Obchodného zákonníka. Žalobca preto má jednoznačne za to, že nemohlo ani pri prípustnosti, resp. pripustením možnosti vzniku bezdôvodného obohatenia dôjsť k premlčaniu jeho nároku voči žalovaným. Ak žalobca platne odstúpil od zmluvy o poskytnutí podpory 25. apríla 2012 v zmysle § 397 Obchodného zákonníka, premlčacia doba uplynula dňa 25. apríla 2016. Ak žalobca podal žalobu dňa 11. septembra 2015, urobil tak celkom zjavne pred jej uplynutím.

14.1. Ak záväzok zo zmluvy o poskytnutí podpory, ktorý má všetky atribúty úverovej zmluvy posúdime ako občianskoprávny a nie ako obchodnoprávny, nelogicky tým sankcionujeme žalobcu ako veriteľa. Nedôvodne tým dochádza k zvýhodneniu nedisciplinovaného dlžníka a zároveň tým odstúpenie od zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru stratilo pre žalobcu praktický význam. Ďalej poukázal na to, že do nevýhodnejšieho postavenia sa nedostáva iba veriteľ ale aj všetci disciplinovaní dlžníci fondu, ktorí si riadne plnia svoje zmluvné povinnosti. Nie je náhoda, že vzťah zmluvy o úvere je absolútnym obchodom na ktorý je treba vždy aplikovať ustanovenia tretej časti Obchodného zákonníka. Ak sa na zmluvu o úvere, o poskytnutí podpory vo forme úveru bude, resp. nebude aplikovať Obchodný zákonník bude dochádzať k absurdným následkom, ktorým sa zákonodarca snažil predísť práve zaradením úverovej zmluvy medzi absolútne obchody a tiež osobitnou právnou úpravou odstúpenia pri zmluve o úvere. Žalobca záverom dodáva, že právny záver odvolacieho súdu v zmysle, ktorého pri

nárokoch na úhradu istiny, zmluvného úroku, zmluvnej pokuty, či posúdenie platnosti odstúpenia od zmluvy a premlčania budú sa aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka je prejav nesprávneho právneho posúdenia veci.

14.2. Zároveň poukázal aj na princíp právnej istoty s poukazom na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 499/2011. Pokiaľ ide o ŠFRB princíp právnej istoty je narušený a dlhodobo neudržateľný. Niektoré súdy Slovenskej republiky sa prikláňajú k právnemu záveru, že obdobné právne vzťahy ako je vzťah žalobcu a žalovaných, ktorý je titulom podania žalobného návrhu v tejto veci sú právne vzťahy spotrebiteľské a je nutné naň aplikovať právne normy občianskeho práva, ďalšie súdy sa prikláňajú k právnemu názoru, že sa nejedná o spotrebiteľsko-právne vzťahy a je potrebné na nich aplikovať normy obchodného práva. Existujú tiež názory súdov, že sa nejedná o spotrebiteľské právne vzťahy a napriek tomu je potrebné na ne aplikovať normy občianskeho práva. Uvedená nejednotnosť sa prejavila aj v samotných rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR. Za rozdielne považoval rozhodnutia sp. zn. 8Cdo/64/2019, 5Cdo/170/2018, 8Cdo/9/2019 a 7Cdo/199/2019. Žalobca žiadal, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu, resp. aj súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil náhradu trov dovolacieho konania.

15. K dovolaniu sa vyjadrila žalovaná 1). Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu považovala za správne a v súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku. Obrana žalovanej v súdnom konaní bola od počiatku rovnaká, bránila sa námietkou premlčania nároku žalobcu a bolo tomu tak aj v pôvodnom konaní vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 8C/405/2015, ako aj v tomto konaní 8C/39/2020. S písomným stanoviskom žalovanej, jednak žalobe, kde opäť ako obranu proti nároku žalobcu bola uvedená námietka premlčania sa žalobca mal možnosť oboznámiť na pojednávaní dňa 13. mája 2021. Vo vzťahu k druhému dovolaciemu dôvodu má žalovaná 1) za to, že nie je daný. Podľa žalobcu je právnou otázkou, ktorá je podľa neho rozhodovaná dovolacím súdom rozdielne je posúdenie, či právny vzťah založený medzi žalobcom ako veriteľom a jeho dlžníkmi z titulu zmluvy o poskytovaní podpory vo forme úveru je spotrebiteľskou zmluvou alebo sa jedná čisto o obchodnoprávny vzťah. Poukazuje na to, že súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí ako aj odvolací súd dospeli zhodne k záveru, že na žalobu žalobcu sa nevzťahuje osobitná právna úprava spotrebiteľských úverov upravených Zákonom č. 129/2010 Z.z. Žalovaná ani nesúhlasí s prezentovaným názorom žalobcu, že, keďže medzi účastníkmi zmluvy sa nejedná o spotrebiteľský vzťah analogicky ide o čisto obchodnoprávny vzťah. Žalovaná 1) poukazuje na svoje písomné vyjadrenie z 12. mája 2021, ako aj na odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, z ktorého vyplýva, že v posudzovanom prípade je potrebné na právny vzťah sporových strán aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka, pričom tento právny názor je vyjadrený aj v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/64/2019. Žiadala, aby bolo dovolanie zamietnuté a zároveň si uplatnila aj náhradu trov dovolacieho konania.

16. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť (§ 447 písm. c) a f) CSP).

16.1. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Najvyšší súd v rámci dovolacieho konania neplní úlohy prvostupňového či odvolacieho súdu ako tretej inštancie prebiehajúceho súdneho sporu. Úloha dovolacieho súdu spočíva v náprave najzávažnejších procesných pochybení, resp. v riešení otázok zásadného právneho významu.

16.2. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res

iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

16.3. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

16.4. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

17. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17.1. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

17.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcu, že v konaní došlo k ním tvrdeným vadám zmätočnosti.

17.3. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

17.4. Za zmätočnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP, dovolateľ označil tú skutočnosť, že súdy nižších inštancií porušili zásadu kontradiktórnosti konania, ktorá je vyjadrená v článku 9 CSP a to tým, že súdy nedoručovali podstatné vyjadrenia strán v spore žalobcovi, a tým zapríčinili vadu v konaní v takej miere, že došlo k porušeniu práv na spravodlivý proces. Úkony označené ako vyjadrenie vo veci samej z 12. mája 2021, Stanovisko k vyjadreniu žalobcu z 24. augusta 2022 neboli doručené žalobcovi na vyjadrenie.

17.5. Podľa § 374 ods. 1 až 3 CSP (1) súd prvej inštancie doručí odvolateľovi vyjadrenie k odvolaniu a umožní mu vyjadriť sa k nemu najneskôr v lehote desať dní od doručenia.

(2) K vyjadreniu odvolateľa podľa odseku 1 môže protistrana podať vyjadrenie v lehote desať dní od jej doručenia.

(3) Podania podľa odsekov 1 a 2 doručí súd prvej inštancie ostatným subjektom. Ďalšie podania strán sa doručujú, len ak je to potrebné na zachovanie práva na spravodlivý proces.

17.6. Z obsahu spisového materiálu dovolací súd zistil, že žalovaná 1) v zastúpení advokátom podala podaním zo dňa 12. mája 2021 vyjadrenie označené ako vyjadrenie vo veci samej. Toto bolo súdu prvej inštancie doručené dňa 12. mája 2021. Následne dňa 13. mája 2021 súd prvej inštancie vyhlásil rozsudok vo veci samej a to tak, že žalobu zamietol. Z obsahu zápisnice z pojednávania vyplynulo (č. l. 453) , že obe strany sporu prítomné na pojednávaní uviedli, že netrávajú na vykonaní dokazovania oboznámením obsahu listinných dôkazov, pretože obsah im je známy, nemajú voči nemu námietky.

17.7. Ďalej z obsahu spisového materiálu bolo dovolacím súdom zistené, že na č. l. 519 sa nachádza

Stanovisko žalovanej 1) k vyjadreniu žalobcu zo dňa 31. mája 2022, toto stanovisko je zo dňa 24. augusta 2022, odvolaciemu súdu bolo doručené dňa 24. augusta 2022. Nie je sporné, že toto stanovisko zo strany žalovanej 1) reaguje na vyjadrenie žalobcu k ustáleniu rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31. mája 2022. Dňa 14. septembra 2022 bol odvolacím súdom vyhlásený potvrdzujúci rozsudok súdu prvej inštancie bez nariadenia pojednávania.

17.8. Dovolací súd uvádza, že námietka žalobcu nedoručenia vyjadrenia žalovanej 1) označené ako Vyjadrenie vo veci samej z 12. mája 2021 je neopodstatnená, nakoľko takúto námietku žalobca nevzniesol v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie. Preto dovolací súd uvedenú námietku nemohol považovať za prípustnú, keď tvrdenou vadou zmätočnosti malo byť zaťažené rozhodnutie súdu prvej inštancie, no dovolateľ naň nepoukázal už vo svojom odvolaní. Platí, že dovolateľ nemôže opierať svoje dovolanie o procesné skutočnosti, ktoré už mohli a mali vyjsť v priebehu odvolacieho konania. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako aj všetky odvolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal, voči ním zaujal správny právny záver. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych opravných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa a to nielen formálne, ale aj materiálne, teda vecne (argumentačne), čo znamená, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietal už v rámci riadneho opravného prostriedku a ktoré boli meritorne posudzované odvolacím súdom v jeho neprospech (pozri R 73/2019).

17.9. Vo vzťahu k námietke nedoručenia Stanoviska žalovanej 1) z 24. augusta 2022 k vyjadreniu žalobcu zo dňa 31. mája 2022 dovolací súd udáva nasledovné:

Podľa rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 155/2020 zo 16. decembra 2020 vyplýva : I. Zákonné ustanovenia o povinnosti súdu doručiť vyjadrenie protistrane treba vnímať ako minimálne štandardy kladené na súd pri doručovaní podaní strán pri naplňaní princípu kontradiktórnosti. To, že je súd povinný doručovať vyjadrenie protistrane aj nad rámec zákonnej úpravy, vyplýva zo samotnej podstaty spravodlivého procesu, konkrétne zo zásady kontradiktórnosti konania. Zásada kontradiktórnosti kladie na súdy povinnosť byť ostražitý pri jej naplňaní a súdy sa tak nemôžu obmedzovať len na medze zákonných príkazov. II. Ochrana základných ľudských práv a slobôd by však mala byť praktická, účinná a funkčná. Aj z tohto dôvodu ústavný súd nie je bezvýhradným zástancom formalistického prístupu pri posudzovaní kontradiktórnosti konania. Preto je potrebné určiť kritériá, kedy nie je potrebné, aby súd strane doručil podanie protistrany na prípadné vyjadrenie. Tieto kritériá sa môžu vyvíjať a formovať aj v závislosti od typu konania. Nepochybne však medzi ne patrí situácia, ak je vyjadrenie bezobsažné, ak sa v ňom len opakujú už uvedené argumenty alebo ak v danej veci do úvahy prichádza len určité súdom zvolené riešenie, na ktoré vyjadrenie strany nemôže mať žiadny vplyv.

17.10. Podľa dovolacieho súdu aj keď je zrejmé, že predmetné vyjadrenie - Stanovisko žalovanej 1) zo dňa 24. augusta 2022 žalobcovi zo strany odvolacieho súdu doručované a doručené nebolo, je nesporné, že nejde o doručovanie vyjadrenia v zmysle povinných doručovaní podľa § 374 ods. 1 a 2 CSP. V danom prípade žalobca podaním zo dňa 31. mája 2022, ktoré označil ako Vyjadrenie žalobcu k ustáleniu rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky doručil odvolaciemu súdu sám z vlastnej iniciatívy vyjadrenie, ktoré následne odvolací súd (podľa prípisu z č. l. 492) dal odvolací súd doručiť právnomu zástupcovi žalovanej 1) a žalovaným 2) a 3) na zaujatie stanoviska v lehote 10 dní. Následne pokiaľ zaujala k tomuto vyjadreniu stanovisko žalovaná 1) podaním z 24. augusta 2022, toto už nebolo doručené žalobcovi.

17.11. Ústavný súd SR v zhora uvedenej veci sp. zn. I. ÚS 155/2020 tak skúmal rozhodovaciu činnosť ESLP v danej veci, keď posudzovanie povinnosti doručiť vyjadrenie protistrany z pohľadu porušenia práva na spravodlivý proces, konkrétne kontradiktórnosti ako jeho zložky bolo už predmetom mnohých rozhodnutí ESLP a v tomto smere naň dovolací súd odkazuje v bodoch 32. až 41.:

„Možno konštatovať, že v rámci rozhodovacej činnosti ESLP najskôr prevládal formalistický prístup. Podľa neho bola kontradiktórnosť vnímaná absolutisticky a povinnosť zaslať vyjadrenie protistrane bola daná bez ohľadu na obsah doručených vyjadrení, teda aj v prípade, ak neobsahuje žiadne nové skutkové a právne argumenty. Klasickým sa v tomto prístupe stal rozsudok vo veci Nideröst-Huber proti Švajčiarsku (rozsudok, č. 18990/91, 18. 2. 1997), kde ESLP okrem iného uviedol, že pri posudzovaní otázky rešpektovania práva na spravodlivosť konania nezohráva rolu to, či stanovisko, ku ktorému sa

strana nemala možnosť vyjadriť, malo nejaký vplyv na rozhodnutie príslušného vnútroštátneho orgánu (§ 27). Takisto nie je podstatné, či dané vyjadrenie obsahuje nejaké nové skutočnosti alebo argumenty; je na účastníkovi konania, aby sám posúdil, či dané podanie vyžaduje z jeho strany komentár (§ 29). Tieto princípy aplikoval EŠLP aj v ďalších rozhodnutiach, napr. Werz proti Švajčiarsku, rozsudok, 17. 12. 2009, č. 22015/05, § 53 - § 55; S. H. proti Fínsku, rozsudok, 29. 7. 2008, č. 28301/03, § 34 - § 36, Antunes a Pires proti Portugalsku, rozsudok, 21. 6. 2007, č. 7623/04, § 33 - § 36; ešte formalistickejšie napr. Ferreira Alves proti Portugalsku (č. 4), rozsudok, 14. 4. 2009, č. 41870/05, § 28 - § 30; Ferreira Alves proti Portugalsku (č. 5), rozsudok, 14. 4. 2009, č. 30381/06, § 32 - § 34, Hudáková a ďalší proti Slovensku, rozsudok, 27. 4. 2010, č. 23083/05, § 28 a § 29, Trančíková proti Slovenskej republike, 13. 1. 2015, § 43 - § 47 (pozri aj Kmec, J., Kosar, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. Evropská úmluva o ľudských právach. Komentár. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012).

Neskôr začal EŠLP k otázke posudzovania kontradiktórnosti pristupovať menej rigidne a pripustil, že je potrebné zohľadniť aj to, či vyjadrenie protistrany obsahovalo také skutkové alebo právne argumenty, ktoré by mohli ovplyvniť výsledok sporu alebo či zvolené právne riešenie dávalo vôbec nejaký priestor na diskusiu (pozri Vokoun proti Českej republike, rozsudok z 3. 7. 2009, § 26). Tento prístup sa prejavil v ďalšej rozhodovacej činnosti EŠLP, napr. Stepinska proti Francúzsku, rozsudok z 15. 6. 2004, č. 1814/02, § 17 - § 20; P. D. proti Francúzsku, rozsudok z 20. 12. 2005, č. 54730/00, § 31 - § 35; Salé proti Francúzsku, rozsudok, z 21. 3. 2006, č. 39765/04, § 17 - § 20; Fougere proti Francúzsku, rozhodnutie z 19. 9. 2006, č. 10397/03, oddiel B; Société Diffusion Pédagogique Calédonienne proti Francúzsku, rozhodnutie z 12. 10. 2006, č. 26814/02, oddiel 1; Verdú proti Španielsku, rozsudok z 15. 2. 2007, č. 43432/02, § 25 - § 28; Eisenfeld a Duker proti Taliansku a Flatov proti Taliansku, rozhodnutie z 2. 9. 2008, č. 541/08 a č. 625/08, oddiel B; Ringier Axel Springer Slovakia, a. s., proti Slovensku, rozhodnutie z 4. 10. 2011, č. 35090/07, § 89 - § 91; Čičmanec proti Slovenskej republike, rozsudok z 28. 6. 2016, § 60 - § 65). Tento druhý neformalistický prístup teda pripustil, že zásada kontradiktórnosti nemá absolútny charakter a nejde o porušenie práva na spravodlivý proces, ak by vyjadrenie nemalo vplyv na výsledok konania.

V judikatúre EŠLP možno badať aj taký prístup, ktorý skutočnosť, že nedoručené vyjadrenie by nemalo žiadny vplyv na rozhodnutie vo veci (pretože neobsahovalo žiadne nové skutkové a právne argumenty a nebolo podkladom pre rozhodnutie), považuje za dôvod neprípustnosti sťažnosti v zmysle čl. 35 ods. 3 písm. b) dohovoru. Neprípustnosť sťažnosti v týchto prípadoch je teda opretá o kritérium neprijateľnosti vytvorené Protokolom č. 14, ktorý sa premietol do čl. 35 ods. 3 písm. b) dohovoru. Podľa tohto článku jednou z podmienok, ktorú musí EŠLP skúmať, je aj to, či bola sťažovateľovi namietaným postupom spôsobená podstatná ujma (v oficiálnom slovenskom preklade čl. 35 ods. 3 písm. b) dohovoru: „či sťažovateľ nebol významným spôsobom znevýhodnený“), tzv. „significant disadvantage suffered by the applicant“ (pozri Holub proti Českej republike, rozsudok zo dňa 24. 2. 2011, BENEt Praha, spol. s r.o. proti Českej republike, rozsudok z 24. 2. 2011, Puškárová proti Slovenskej republike, rozsudok z 28. 5. 2019, § 26, Nerušil proti Slovenskej republike, rozsudok z 28. 5. 2019, § 29, Hanzl a Špadrna proti Českej republike, rozsudok z 15. 1. 2013, Pfurtscheller proti Švajčiarsku, rozsudok z 18. 9. 2018). Skúmanie intenzity zásahu, čo môže korelovať so skúmaním ujmy v zmysle dohovoru, sa nachádza aj v rozhodovacej činnosti ústavného súdu (pozri IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 362/09). Tento prístup nemožno však vnímať ako odopretie ochrany základných práv a slobôd, ale ako praktické vyjadrenie toho, aké postavenie má ústavný súd v systéme ústavných orgánov, a účelu konania o ústavnej sťažnosti (pozri aj rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 525/19). Pre úplnosť ústavný súd ešte dodáva, že pri napĺňaní princípu kontradiktórnosti EŠLP neakceptoval argument, že príliš striktný výklad daného pravidla by sa mohol priečiť zásade hospodárnosti konania a že by neprimerane zaťažil fungovanie ústavného súdu. Podľa jeho názoru v tejto konkrétnej súvislosti právo na kontradiktórnosť konania nevyžaduje nič iné, len aby sa účastníci mohli oboznámiť so všetkými predloženými vyjadreniami a vyjadriť sa k nim v lehote minimálne 5 dní (pozri R 8/2016). Ide o jednoduchý administratívny úkon, ktorý konanie predĺži maximálne o niekoľko týždňov (pozri BENEt Praha, spol. s r. o., proti Českej republike, rozsudok z 24. 2. 2011, § 141).

Na základe už uvedeného možno zhrnúť, že v judikatúre EŠLP sa vyskytujú dva prístupy, prvý formalistický a prísnejší prístup, ako aj druhý materiálny a benevolentnejší prístup, pričom tieto prístupy nie sú navzájom kompatibilné. Materiálny, menej rigidný prístup sa jednak opiera v niektorých prípadoch o materiálny výklad zásady kontradiktórnosti alebo o neprípustnosť sťažnosti pre nedostatok spôsobenej

ujmy v zmysle čl. 35 ods. 3 písm. b) dohovoru. Pre úplnosť ústavný súd uvádza, že v rozhodnutiach ESLP sa možno stretnúť s konštatovaním, že tento materiálny prístup sa uplatňuje len vo výnimočných prípadoch, keď nedoručenie vyjadrení neznamenal porušenie práva na spravodlivý proces. Ide o prípady, ak vzhľadom na zvolené právne riešenie alebo na obsah vyjadrenia nemohla mať prípadná replika vplyv na výsledok konania (pozri Čičmanec proti Slovenskej republike, § 60).

Obidva tieto prístupy sa premietli aj do judikatúry ústavného súdu. Ústavný súd vo viacerých prípadoch dospel k záveru, že nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasti práva na spravodlivý proces (m. m. I. ÚS 2/05, I. ÚS 100/04, I. ÚS 335/06), a možno ho kvalifikovať ako odňatie možnosti konať pred súdom (I. ÚS 156/07, IV. ÚS 283/2011-104); v iných prípadoch však považoval za podstatné zaoberať sa obsahom vyjadrenia a tým, či malo vplyv na rozhodnutie vo veci (napr. IV. ÚS 19/2012, III. ÚS 481/2012, II. ÚS 267/2019). Druhý, menej rigidný prístup sa opiera o materiálny výklad zásady koncentrácie aj v súlade s rozhodovacou činnosťou ESLP, a nie o nedostatok intenzity zásahu.

Ústavný súd zastáva názor, že ochrana základných ľudských práv a slobôd by mala byť praktická, účinná a funkčná. Aj z tohto dôvodu nie je bezvýhradným zástancom formalistického prístupu pri posudzovaní kontradiktórnosti konania. Ide o ochranu základných práv a slobôd v konaní pred najvyšším ochrancom ústavnosti Ústavným súdom Slovenskej - republiky. Ten má plniť funkciu skutočnej, nie len teoretickej a iluzórnej ochrany. Obdobne sa vo svojich rozhodnutiach vyjadril aj ESLP (Airey proti Írsku, rozsudok z 9. 10. 1979, § 24 The Court recalls that the Convention is intended to guarantee not rights that are theoretical or illusory but rights that are practical and effective.), a to aj vo vzťahu ku kontradiktórnosti konania (Salé proti Francúzsku, rozsudok z 21. 3. 2006, § 19: La Convention ne vise pas a protéger des droits purement théoriques ou illusoirs).

18. Dovolací súd pristúpil k námietke žalobcu nedoručenia Stanoviska žalovanej 1) k vyjadreniu žalobcu z 24. augusta 2022 podľa § 420 písm. f) CSP na základe vyššie uvedeného materiálneho prístupu - materiálneho výkladu zásady koncentrácie aj v súlade s rozhodovacou činnosťou ESLP (teda nie formalistického). Keďže v Stanovisku žalovanej 1) zo dňa 24. augusta 2022 k vyjadreniu žalobcu zo dňa 31. mája 2021 sa nenachádzali žiadne nové skutkové a právne argumenty, ktoré by objasnili vec samú a vyjadrenie žalovanej 1) k odvolaniu žalobcu z 28. júna 2021, v ktorom bola uvedená rovnaká argumentácia ako vo vyjadrení zo dňa 24. augusta 2022, s ktorým vyjadrením bol žalobca oboznámený (toto vyjadrenie mu bolo doručené dňa 5. augusta 2021), uvedeným pochybením, resp. vadou v konaní nemožno dospieť k záveru, že by na strane žalobcu z tohto dôvodu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žalovaná 1) už vo vyjadrení k odvolaniu, s ktorým bol žalobca oboznámený poukázala na právne závery v rozhodnutí NS SR pod sp. zn. 8Cdo/64/2019 použiteľné aj na prejednávany prípad. Rovnako na toto rozhodnutie poukázala žalovaná 1) vo vyjadrení, ktoré nebolo doručované žalobcovi. Preto k porušeniu práva na spravodlivý proces pri aplikácii § 420 písm. f) CSP na strane žalobcu z vyššie uvedených dôvodov nemohlo dôjsť.

Vo vzťahu k dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP.

19. Dovolateľ namieta rozdielnosť rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorá spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci s tým, že za nesprávne právne posúdenie považuje názor, že podmienky pre poskytovanie podpory vo forme úveru z ŠFRB boli komplexne upravené v zákone č. 124/96 Z.z. a teda, že zmluva o poskytnutí podpory vo forme úveru uzavretá medzi žalobcom a žalovanými nie je úverovou zmluvou uzatvorenou podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, to znamená nestotožnil sa s právnym posúdením predmetnej zmluvy, vrátane posúdenia odstúpenia od zmluvy, s tým súvisiaceho bezdôvodného obohatenia, premlčania, ručenia podľa ustanovení Občianskeho zákonníka.

19.1. Podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

19.2. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytykaná v dovolaní.

19.3. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP je relevantná právna otázka, ktorá už bola dovolacím súdom riešená, pri jej riešení, ale ešte nedošlo k ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, lebo jeho jednotlivé senáty naďalej zastávajú odlišné (rozdielne) právne názory, čo sa prejavuje v ich rozdielnom rozhodovaní. Relevantnou otázkou z hľadiska prípustnosti dovolania musí byť otázka právna (nie skutková) hmotnoprávnej povahy, ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení), ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil rozhodnutie.

19.4. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

19.5. Žalobca ohľadom vyššie uvedenej právnej otázky ako rozdielneho rozhodovania poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/64/2019, 5Cdo/170/2018, 8Cdo/9/2019 a rozhodnutie a 7Cdo/199/2019 a 4Cdo/14/2021.

19.6. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyskytla nejednotnosť navonok prejavovaná v prijatí odlišných právnych názorov. Ide teda o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, avšak právne názory dovolacích senátov sa ešte neustálili (nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu). Najvyšší súd v rozhodnutiach sp. zn. 8Cdo/78/2017 a sp. zn. 3Cdo/196/2018 už uviedol, že ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. c) CSP, je povinný označiť rozhodnutia dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery). Podobne v rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/141/2017 uviedol, že ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z uvedeného ustanovenia, neoznačil rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré o danej právnej otázke zaujali rozdielne právne závery, nemôže dovolací súd uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli. Ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. Skutočnosť, že dovolateľ vyvodzujúci prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. c) CSP neuvedie rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sú rozdielne, považuje najvyšší súd za absenciu náležitostí dovolania v zmysle § 431 až § 435 CSP (porovnaj 1Cdo/206/2016, 8Cdo/141/2017, 8Cdo/50/2017).

19.7. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/64/2019 vyplýva, že dovolanie žalobcu (ŠFRB) bolo zamietnuté. Z bodu 31. predmetného rozsudku vyplynulo, že: „Dovolací súd v ostatnej označenej právnej veci dospel k záveru, že ŠFRB je osobitný subjekt zriadený zákonom na realizáciu podpory štátu v oblasti bytovej politiky zákonom upravenými nástrojmi, pri ktorej nemá postavenie dodávateľa podľa ustanovenia § 52 ods. 3 OZ a ním uzatvorené zmluvy pri realizácii podpory štátu v oblasti bytovej politiky nemajú charakter spotrebiteľskej zmluvy v zmysle ustanovenia § 52 ods. 1 OZ“.

19.8. Ďalej z bodu 42. až 44. predmetného rozhodnutia plynie nasledovné:

42. Zmluvné strany si však v uzavretej Zmluve naopak dohodli, že „ich práva a povinnosti sa budú riadiť predovšetkým zákonom č. 607/2003 Z. z. a ostatnými právnymi predpismi upravujúcimi vzťahy k ŠFRB a ďalej ich vzájomné vzťahy sa budú riadiť ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, najmä Občianskym zákonníkom, zákonom o katastri č. 162/1995 Z. z., zákonom č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu a zákonom č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách (viď článok XII bod 12.3 Zmluvy)“. Strany si tak pre úpravu ich záväzkového vzťahu, aplikáciu ustanovení Obchodného zákonníka, nedohodli. I z ďalších zmluvných dojednaní vyplývalo, že si strany pre úpravu svojich vzťahov dohodli aplikáciu ustanovení Občianskeho zákonníka (napr. čl. IV. bod 4.9., čl. VII. bod 7.1., 7.2., čl. X. a pod.).

43. Dovolací súd má za to, že na aplikovanie obchodnoprávneho režimu bolo potrebné, aby medzi stranami existoval záväzkový vzťah spĺňajúci podmienky § 261 ods. 1, 2 alebo 6 Obchodného zákonníka. V danej veci (ako už bolo uvedené vyššie) takýto vzťah nevznikol, keďže komplexnú úpravu poskytovania podpory vo forme úveru Fondom upravoval výlučne osobitný predpis, ktorým bol zákon č. 607/2003 Z. z. Aplikáciu ustanovení Obchodného zákonníka si potom nedohodli zmluvné strany ani v samotnej Zmluve (§ 262 Obchodného zákonníka). Ak sa potom práva žalobcu na vrátenie úveru (titulom zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie) nespravovali Obchodným zákonníkom, bolo potrebné ich

posudzovať podľa všeobecnej právnej úpravy, ktorou boli ustanovenia Občianskeho zákonníka, a to vrátane „zániku“ práva domôcť sa plnenia v dôsledku vznesenia námietky premlčania. Pri rešpektovaní princípu *lex specialis* a *lex generalis* platí, že ak osobitný predpis (v danom prípade zákon č. 607/2003 Z. z.) nemal blanket na použitie Obchodného zákonníka, bolo potrebné použiť základný predpis občianskeho práva, a to Občiansky zákonník. Iná by bola situácia, ak by medzi stranami existoval záväzkový vzťah spĺňajúci podmienky § 261 ods. 1, 2 alebo 6 Obchodného zákonníka. V takomto prípade by sa premlčanie nároku mohlo spravovať Obchodným zákonníkom i napriek tomu, že by sa predpoklady samotného nároku spravovali Občianskym zákonníkom (IV. ÚS 214/04).

44. Dovolací súd preto konštatuje, že hoci žalobca vymedzil dovolaciu právnu otázku (ohľadne charakteru Zmluvy o poskytnutí podpory) v súlade s § 421 ods. 1 písm. b) CSP, z dôvodu ktorého bolo v tejto otázke jeho dovolanie procesne prípustné, pričom jej vyriešenie odvolacím súdom nebolo správne, dovolaniu nebolo možné vyhovieť, nakoľko v danej veci rozhodujúce právne posúdenie (aplikácia občianskoprávných noriem o premlčaní) bolo odvolacím súdom vykonané správne, a preto v konečnom dôsledku jeho rozhodnutie nespočívalo v nesprávnom právnom posúdení veci. Ak by potom dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie iba pre nesprávne vyhodnotenie charakteru uzavretej Zmluvy odvolacím súdom (tejto dieľcej otázky), išlo by o rozhodnutie čisto akademické, bez praktického dopadu pre právne postavenie sporových strán.

19.9. Z rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Cdo/170/2018 vyplynulo, že dovolacie konanie vo vzťahu k žalovanému 1) bolo zastavené. Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 22. augusta 2018 sp. zn. 24Co/32/2017 a rozsudok Okresného súdu 12C/200/2015 vo vzťahu k žalovanej 2) a žalovanému 3) a žalovanej 4) bol zrušený a vec vrátená Okresnému súdu Prešov na ďalšie konanie. Z bodu 15., 16., 17., a 18. odôvodnenia rozhodnutia vyplynul záver, že dovolací súd zrušil rozhodnutia súdov nižšej inštancie, pretože sa odvolací súd odchýlil od praxe dovolacieho súdu v riešení právnej otázky, či žalobca uzatvorením zmluvy o poskytnutí podpory podľa ustanovenia zákona č. 124/96 o Štátnom fonde rozvoja bývania s fyzickou osobou uzatvára spotrebiteľskú zmluvu spĺňajúcu kritériá ustanovenia § 52 Zákona č. 40/1964 Zbierky, respektíve inej spotrebiteľskej právnej normy, a teda či sa na uvedený právny vzťah majú aplikovať platné a účinné právne predpisy SR, respektíve újny predpisy upravujúce ochranu spotrebiteľa alebo je uvedená aplikácia v danom prípade vylúčená, ktorá nebola dovolacím súdom vyriešená. Dovolací súd konštatoval s odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/106/2018, že žalobca nemá postavenie dodávateľa podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ani uzatvorené zmluvy pri realizácii podpory štátu v oblasti bytovej politiky nemajú charakter spotrebiteľskej zmluvy v zmysle ustanovenia § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

20. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/9/2019 vyplynulo, že dovolací súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach ako aj rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V predmetnej veci riešil otázku právneho posúdenia veci, či právny vzťah založený medzi žalobcom a žalovanou 1) z titulu Zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru uzatvorenej podľa ustanovení zákona č. 124/1996 Z.z. o Štátnom fonde rozvoja bývania je spotrebiteľskou zmluvou, alebo sa jedná o čisto obchodnoprávny vzťah. Dovolací súd tak isto poukázal na závery z rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/106/2018, keď dospel k záveru, že ŠFRB je osobitný subjekt zriadený zákonom na realizáciu podpory štátu v oblasti bytovej politiky zákonom upravenými nástrojmi, pri ktorej nemá postavenie dodávateľa podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Ním uzatvorené zmluvy pri realizácii podpory štátu v oblasti bytovej politiky nemajú charakter spotrebiteľskej zmluvy v zmysle § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

20.1. Z rozhodnutia NS SR sp. zn. 7Cdo/199/2019 NS SR vyplýva, že dovolací súd na základe dovolania žalobcu zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove a aj rozsudok Okresného súdu Humenné a vec vrátil Okresnému súdu Humenné na ďalšie konanie. V predmetnej veci postupom podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP riešil právnu otázku, či na právny vzťah založený medzi žalobcom a žalovaným 1) z titulu zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru uzavretej podľa ustanovenia zákona č. 124/96 Z.z., je zmluva spotrebiteľskou zmluvou, alebo sa jedná o čisto obchodnoprávny vzťah. V bode 11. dovolací súd odkázal na uznesenie NS SR č.k. 8Cdo/9/2019 keď konštatoval, že žalobca (ŠFRB) je osobitný subjekt zriadený zákonom na realizáciu podpory štátu v oblasti bytovej politiky zákonom upravenými nástrojmi, pri ktorej nemá postavenie dodávateľa podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka a ním

uzatvorené zmluvy pri realizácii podpory štátu v oblasti bytovej politiky nemajú charakter spotrebiteľskej zmluvy v zmysle § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Taktiež v bode 13. rozhodnutia odkázal na predchádzajúce rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/106/2018 ako aj 8Cdo/9/2019.

20.2. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/14/2021 vyplýva, že sa toto rovnako zaoberalo uvedenou právnou otázkou, v ktorom aj toto rozhodnutie zhodne dospelo k rovnakému právnemu názoru ako predchádzajúce rozhodnutia, že nešlo pri uzatváraní zmlúv na strane žalobcu o dodávateľa v zmysle § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka, a predmetná zmluva nemala charakter spotrebiteľskej zmluvy v zmysle § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

21. Podľa názoru dovolacieho súdu rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na správnom právnom posúdení veci. T. j. je v súlade aj s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu a preto uplatnený dovolací dôvod vyplývajúci z § 421 ods. 1 písm. c) CSP nebol opodstatnený.

21.1. Odvolací súd v predmetnej veci vychádzal z toho, že pokiaľ ide o vyriešenie otázky, či právny vzťah založený medzi žalobcom a žalovanými titulom zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru uzavretej podľa zák. č. 124/1996 Z.z. je vzťahom spotrebiteľským, alebo ide o obchodnoprávny vzťah, táto bola opakovane vyriešená vo viacerých rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (viď uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/106/2018, 7Cdo/199/2019, 1Cdo/77/2019, 4Cdo/14/2021 a iné), ktoré v analogických prípadoch pri riešení tejto právnej otázky dospeli k záveru, že Štátny fond rozvoja bývania je osobitným subjektom zriadeným zákonom na realizáciu podpory štátu v oblasti bytovej politiky zákonom upravenými nástrojmi, pri ktorej nemá postavenie dodávateľa podľa ust. § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka a ním uzatvorené zmluvy pri realizácii podpory štátu v oblasti bytovej politiky nemajú charakter spotrebiteľskej zmluvy podľa ust. § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

21.2. Ďalej odvolací súd riešil podľa bodov 26. a nasl. odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia, že daný právny vzťah aj v otázke premlčania nároku, otázke odstúpenia od zmluvy, resp. uznania dlhu je potrebné aplikovať Občiansky zákonník. Následne správne odvolací súd konštatoval v bode 30., že pokiaľ súd prvej inštancie pri skúmaní otázky premlčania aplikoval normy občianskeho práva postupoval správne a správne dospel k záveru, že nárok žalobcu je premlčaný, nakoľko žalobcovi uplynula dvojiročná subjektívna premlčacia doba a zároveň aj trojiročná objektívna premlčacia doba pre uplatnenie nároku ako správne uzavrel súd prvej inštancie.

21.3. Otázku aplikácie ustanovení Občianskeho, resp. Obchodného zákonníka na daný právny vzťah zmluvy o poskytovaní podpory vo forme úveru zo strany ŠFRB ďalej riešil najvyšší súd zhodne aj v rozhodnutiach sp. zn. 1Cdo/106/2022 zo dňa 27. septembra 2023 a sp. zn. 2Cdo/326/2021 zo dňa 22. augusta 2023. V týchto rozhodnutiach najvyšší súd odkázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/164/2020 a 8Cdo/64/2019, ktoré sa právnemu posudzovaniu predmetnej zmluvy venovali a ktoré je možné podľa bodu 21.1. považovať za vyjadrený právny názor ako za ustálený a tým aj za ustálenú súdnu prax, pričom senát dovolacieho súdu, ktorý koná v predmetnej veci sa s uvedenými závermi v plnom rozsahu stotožňuje, nevidí žiaden dôvod na zmenu právneho názoru vyjadreného v označených rozhodnutiach, alebo na odklon od právneho názoru, ktoré sú vyjadrené v týchto rozhodnutiach, a teda ani na dôvod na postúpenie veci veľkému senátu najvyššieho súdu (rozsudok dovolacieho súdu z 10. novembra 2016 pod sp. zn. 3Cdo/174/2016 ako R 17/2017). Tak isto je potrebné poukázať aj na ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, ktoré podporujú uvedený právny názor a to sp. zn. 1Cdo/106/2022 a 2Cdo/326/2022. Vzhľadom k uvedenému, nedošlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, keď najvyšší súd v uvedených veciach nerozhodoval rozdielne, jeho rozhodovacia prax sa postupne profilovala, keď v prvých rozhodnutiach v zmysle podaných dovolaní riešil len právnu otázku, či išlo, resp. nešlo v uvedených veciach o spotrebiteľské zmluvy, až následne došlo k vyriešeniu právnej otázky aplikácie ust. Obchodného, resp. Občianskeho zákonníka na daný zmluvný vzťah, čo nepochybne bolo už ustálené vyriešené v podobe uvedených rozhodnutí dovolacieho súdu.

21.4. Vzhľadom na uvedené došlo k odmietnutiu dovolania žalobcu postupom cez ustanovenie § 447 písm. c) a f) CSP.

22. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 451 ods. 3 veta druhá CSP.

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.